

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i>	9
CAPITOLUL 1 ISTORICUL ȘI NECESITATEA OPERAȚIUNILOR DE ÎNCASĂRI ȘI PLĂȚI	11
1.1. SCURT ISTORIC PRIVIND SCHIMBURILE DE MĂRFURI	11
1.2. APARIȚIA BANILOR ȘI A BĂNCILOR	12
CAPITOLUL 2 INSTRUMENTE DE PLATĂ ȘI ÎNCASARE FĂRĂ NUMERAR	14
2.1. CECUL	14
2.1.1. MENȚIUNI OBLIGATORII ȘI MENȚIUNI FACULTATIVE	14
2.1.2. CECUL SIMPLU.....	19
2.1.3. CECUL BARAT.....	19
2.1.4. CECUL DE CĂLĂTORIE.....	20
2.1.5. CECUL CIRCULAR.....	21
2.1.6. ALTE ASPECTE PRIVIND CECURILE	21
2.2. CAMBIA	26
2.2.1. MENȚIUNI OBLIGATORII ȘI MENȚIUNI FACULTATIVE	26
2.2.2. ALTE ASPECTE PRIVIND CAMBIA	28
2.3. BILETUL LA ORDIN	35
2.3.1. MENȚIUNI OBLIGATORII ȘI MENȚIUNI FACULTATIVE	35
2.3.2. PREVEDERI LEGALE APLICABILE	37
2.4. ORDINUL DE PLATĂ	37
2.4.1. MENȚIUNI OBLIGATORII ȘI MENȚIUNI FACULTATIVE	39
2.4.2. DISPOZIȚIA/DECLARAȚIA DE PLATĂ EXTERNĂ.....	41
2.5. INSTRUMENTE DE PLATĂ ELECTRONICĂ	42
CAPITOLUL 3 MODALITĂȚI DE DECONTARE	44
3.1. DIRECT DEBIT	44
3.2. STANDING ORDER	45
3.3. ORDINUL DE PLATĂ	48
3.3.1. ORDINUL DE PLATĂ EMIS	48
3.3.2. ORDINUL DE PLATĂ PRIMIT	50
3.4. ACREDITIVUL DOCUMENTAR	53
3.4.1. CARACTERISTICI GENERALE ȘI TIPURI DE ACREDITIV	53
3.4.2. DOCUMENTE SOLICITATE PENTRU PLATA ACREDITIVULUI DOCUMENTAR.....	57
3.4.3. UTILIZAREA ACREDITIVELOR	59

3.5.	INCASSO-UL DOCUMENTAR	61
3.5.1.	CARACTERISTICILE INCASSO-ULUI DOCUMENTAR.....	61
3.5.2.	MECANISMUL DERULĂRII INCASSO-ULUI DOCUMENTAR.....	62
CAPITOLUL 4	TEHNICA OPERAȚIUNILOR DE ÎNCASĂRI ȘI PLĂȚI FĂRĂ NUMERAR (VIRAMENT)	65
4.1.	OPERAȚIUNI DE ÎNCASĂRI ȘI PLĂȚI FĂRĂ NUMERAR	65
4.1.1.	CECUL ÎN OPERAȚIUNILE PRIN VIRAMENT	65
4.1.2.	CAMBIA ȘI BILETUL LA ORDIN ÎN OPERAȚIUNILE PRIN VIRAMENT	79
4.1.3.	ORDINUL DE PLATĂ ÎN OPERAȚIUNILE PRIN VIRAMENT ...	99
4.2.	PLĂȚI ȘI ÎNCASĂRI EXTERNE	100
4.3.	ASPECTE PARTICULARE ALE OPERAȚIUNILOR PRIN VIRAMENT	102
4.4.	BANCA, INTERMEDIAR AL OPERAȚIUNILOR PRIN VIRAMENT	103
4.4.1.	OPERAȚIUNI LA GHIȘUL BĂNCII. CONTROLUL ȘI ACCEPTAREA DOCUMENTELOR	103
4.4.2.	PROCESAREA DOCUMENTELOR	105
4.5.	OPERAȚIUNI DE TIP HOME-BANKING	106
4.5.1.	MULTICASH ȘI INTERNET BANKING – PRODUSE DE TIP HOME-BANKING UTILIZATE ÎN ROMÂNIA	107
4.5.2.	PROCESAREA DOCUMENTELOR ÎN OPERAȚIUNILE DE TIP HOME-BANKING	110
CAPITOLUL 5	INSTRUMENTE ȘI DOCUMENTE UTILIZATE ÎN OPERAȚIUNILE CU NUMERAR (CASH)	112
5.1.	CECUL	112
5.2.	ORDINUL DE PLATĂ	113
5.3.	ORDINUL DE ÎNCASARE	114
5.4.	FOAIA DE VĂRSĂMÂNT	115
5.5.	ALTE DOCUMENTE UTILIZATE ÎN OPERAȚIUNILE CU NUMERAR	116
CAPITOLUL 6	TEHNICA OPERAȚIUNILOR DE ÎNCASĂRI ȘI PLĂȚI ÎN NUMERAR (CASH) ÎN LEI ȘI VALUTĂ	118
6.1.	OPERAȚIUNI CU NUMERAR (CASH)	118
6.1.1.	OPERAȚIUNI DE ÎNCASĂRI ÎN NUMERAR	120
6.1.2.	OPERAȚIUNI DE PLĂȚI ÎN NUMERAR	122
6.2.	OPERAȚIUNI CU NUMERAR PRIVIND TRANSFERURILE RAPIDE DE FONDURI	123
6.2.1.	TRANSFERURI DE BANI PRIN MONEYGRAM ȘI WESTERN UNION	123
6.2.2.	TRANSFERURI TRANSFRONTALIERE DE NUMERAR	126
6.3.	OPERAȚIUNI DE SCHIMB VALUTAR CU NUMERAR ȘI SUBSTITUTE DE NUMERAR	127
6.4.	OPERAȚIUNI CU CASETE DE VALORI	132
CAPITOLUL 7	OPERAȚIUNI CU CARDURI	134
7.1.	CARDURILE ȘI OPERAȚIUNILE CU CARDURI.....	134
7.2.	EMITEREA CARDURILOR.....	136
7.3.	ACCEPTAREA CARDURILOR.....	137
7.4.	ELIBERAREA NUMERARULUI PE BAZA CARDULUI	137

7.5.	CARDUL, MIJLOC DE PLATĂ FĂRĂ NUMERAR	138
7.6.	TEHNICA DE DECONTARE A OPERAȚIUNILOR CU CARDURI	139
7.7.	MONEDA ELECTRONICĂ	141
CAPITOLUL 8	ROLUL BĂNCILOR ÎN SISTEMUL DE DECONTĂRI	144
8.1.	DECONTĂRILE ÎN SISTEM INTRABANCAR	145
8.2.	DECONTĂRILE ÎN SISTEM INTERBANCAR	146
	8.2.1. CASELE DE COMPENSAȚIE.	
	COMPENSAREA MULTILATERALĂ A PLĂȚILOR	147
	8.2.2. PLĂȚILE DE MARE VALOARE	161
8.3.	DECONTĂRILE CU TREZORERIA STATULUI	166
	8.3.1. PLĂȚILE DE MICĂ VALOARE ÎN RELAȚIA	
	CU TREZORERIA STATULUI	167
	8.3.2. PLĂȚILE DE MARE VALOARE ÎN RELAȚIA	
	CU TREZORERIA STATULUI	172
8.4.	DECONTĂRILE INTERNAȚIONALE	173
	8.4.1. TRANSFER BANCAR SWIFT	173
	8.4.2. TRANSFERURI TRANSFRONTALIERE	173
CAPITOLUL 9	COMPENSAREA PLĂȚILOR INTERBANCARE PRIN INTERMEDIUL SISTEMULUI ELECTRONIC DE PLĂȚI	180
9.1.	DECONTAREA PE BAZĂ BRUTĂ ÎN TIMP REAL (ReGIS)	181
9.2.	CASA DE COMPENSARE AUTOMATĂ (SENT)	184
9.3.	NOUTĂȚI LEGISLATIVE PRIVIND REGIMUL CECULUI, CAMBIEI ȘI BILETULUI LA ORDIN	186
CAPITOLUL 10	RIScul ÎN ACTIVITATEA DE ÎNCASĂRI ȘI PLĂȚI	192
10.1.	RIScul OPERAȚIONAL	192
10.2.	RIScul REPUTAȚIONAL	197
10.3.	MĂSURI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR	199
10.4.	CENTRALA INCIDENTELOR DE PLĂȚI	201
ANEXE		211
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ		229
CONTENT		233

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2007
Editură acreditată de *Ministerul Educației și Cercetării*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ILIE, MIHAI

Operațiuni de încasări și plăți. Instrumente, modalități, tehnici, ediția a III-a revăzută și adăugită / Ilie Mihai - București, Editura Fundației *România de Mâine*, 2007

ISBN 978-973-725-926-4

336.717

336.777

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv
autorului/autorilor*

Redactor: Constantin FLOREA

Roxana ENE

Tehnoredactor: Marcela OLARU

Coperta: Cornelia PRODAN

Bun de tipar: 5.10.2007; Coli tipar: 14,75

Format: 16/61 × 86

Editura Fundației *România de Mâine*

Bulevardul Timișoara nr. 58, București, Sector 6

Tel./Fax: 021/444.20.91; www.spiruharet.ro

e-mail: contact@edituraromaniademaine.ro

Rezumat

*Cu un profund caracter tehnic, lucrarea **Operațiuni de încasări și plăți – instrumente, modalități, tehnici** – se adresează atât operatorilor în domeniu, cât și, în mare măsură, viitorilor specialiști interesați de dobândirea unei culturi economice și dornici să cunoască în profunzime aspectele practice ale activității în domeniul operațiunilor de încasări și plăți cu și fără numerar, în lei și valută, interne și internaționale.*

În contextul actual internațional, România are nevoie de adevărați specialiști, pregătiți să devină practicieni desăvârșiți încă de pe băncile facultăților. Acest deziderat a indus lucrării un pronunțat caracter aplicativ.

Rigoarea științifică se dezvăluie treptat, începând cu evoluția istorică a banilor și ajungând până la cele mai moderne tehnici și modalități de punere în mișcare a acestora.

Lucrarea este structurată într-o manieră în care succesiunea informațiilor oferite permite atingerea graduală a scopului propus. Cititorului i se dezvăluie pas cu pas multitudinea și complexitatea noțiunilor și tehnicilor pe care un specialist trebuie să le dețină și cu care trebuie să opereze pentru ca, prin competitivitatea sa, ca parte a unui sistem complex, să asigure competitivitatea întregului sistem.

Începutul lucrării urmărește acomodarea cititorului cu noțiunile și categoriile economice de bază: banii, băncile și instrumentele de decontare utilizate de participanții persoane fizice, entități economice și instituții de credit.

La nivelul instituțiilor de credit, în calitatea lor de intermediari pe piața financiară, liantul celor două mari categorii de operațiuni bancare – atragerea de resurse și plasarea acestora – îl constituie operațiunile de încasări și plăți, cu și fără numerar, prin instrumentele de lucru specifice.

În cazul banilor, expunerea, deși succintă, cuprinde evoluția acestora, de la unica formă de prezentare – moneda metalică – până la variantele multiple întâlnite în economia contemporană: moneda metalică, banii de hârtie, moneda de cont, banii de plastic, moneda electronică.

Ca o firească evoluție, pentru a circula mai ușor între „cumpărători” și „vânzători”, respectiv de la plătitorii sumelor către beneficiarii acestora, banii au îmbrăcat forma dematerializată – moneda de cont sau moneda electronică –, fiind puși în mișcare prin intermediul diferitelor instrumente de plăți, pe baza unor mecanisme bine stabilite, aflate și ele într-o continuă dezvoltare.

Prezentarea instrumentelor de plată le reunește pe cele consacrate și larg utilizate – instrumentele de plată de debit (cecul, cambia și biletul la ordin) și instrumentele de plată de credit (ordinul de plată) – și cele recent pătrunse pe piață – instrumentele de plată electronică.

De asemenea, prezentarea instrumentelor de plăți și încasări nu le ocolește nici pe cele specifice operațiunilor cu numerar, economia românească bazându-se încă, într-o proporție însemnată, pe operațiunile cash.

După descrierea caracteristicilor instrumentelor de plăți și încasări care operează pe piață, atenția este direcționată către modalitățile prin care acestea sunt create și introduse în circuitul economic.

În ceea ce privește tehnicile utilizate în operațiunile de încasări și plăți cu și fără numerar, acestea sunt grupate după cele două categorii principale ale operațiunilor efectuate: operațiuni de încasări și plăți fără numerar (virament) și operațiuni de încasări și plăți cu numerar (cash). De asemenea, în lucrare sunt prezentate operațiunile cu carduri.

Funcționarea corespunzătoare, la înalți parametri de operativitate și securitate, a sistemului național de plăți, și integrarea sa armonioasă în sistemul european și internațional de transferuri de fonduri depind în mare măsură atât de instrumentele, modalitățile și tehnicile de decontare utilizate, cât și de competența specialiștilor din firme, companii și din bănci, care operează și vor opera în cadrul acestui sistem.

Cititorul se poate familiariza, în finalul lucrării, cu cerințele de administrare a riscurilor și cu particularitățile riscurilor semnificative (riscul operațional și riscul reputațional) din sfera decontărilor.

Pe parcursul lucrării sunt inserate scheme de desfășurare a diferitelor tipuri de transferuri de fonduri, menite să asigure celor interesați înțelegerea și fixarea noțiunilor prezentate.